

Üniversite Öğrencilerinin Şiddete ve Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları ve İlişkili Faktörler

University Students' Attitudes towards Violence and Domestic Violence and Related Factors

Pınar Irmak Vural¹ Demet İnangil² Gülşah Körpe¹

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 07/08/2020

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 01/12/2020

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, Published online: 31/12/2020

ÖZ

Amaç: Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumlarını incelemek, bu konuda farkındalık geliştiren çalışmalara yön vermek ve toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamaktır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışma 21 Ocak- 21 Nisan 2019 tarihleri arasında İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesinde sağlık alanında öğrenim gören 237 öğrenci ile yürütülmüştür. Veri toplamada tanıtıcı özellikler formu, Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları Ölçeği (EŞYTÖ) ve Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (AİŞYTÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamaları 19.29±1.35 ve çoğunluğu kızdır (%81.5). Öğrencilerin EŞYTÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 15.3±5.65, AİŞYTÖ toplam puan ortalamaları ise 19.6±7.4'dir. Aile içi şiddete yönelik tutumlarında en yüksek ortalamaya sahip olan boyutlar şiddeti nedenselleştirme ve olağanlaştırmadır. Kız öğrencilerin şiddete (p=0.001, p<0.01) ve özellikle aile içi şiddete (p=0.00, p<0.001) yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak ileri düzeyde farklı olduğu belirlenmiştir. EŞYTÖ ile AİŞYTÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

Sonuç: Çalışmamızda genel olarak öğrencilerin şiddeti onaylamadıkları ve aile içi şiddete olumsuz baktıkları belirlenmiştir. Kızların erkek öğrencilere göre şiddeti ve aile içi şiddeti desteklemeyen tutumda oldukları, diğer taraftan şiddet ve aile içi şiddete yönelik tutumlarının aile tanımı, ekonomik durum, anne ve baba eğitim durumu gibi özelliklerden etkilenmediği saptanmıştır. Öğrencilerin kavga etme ve kaba kuvvet kullanma eğilimleri arttıkça aile içi şiddete karşı tutumlarının olumsuz yönde arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ergen, şiddet, aile içi şiddet, hemşirelik

ABSTRACT

Objective: This study aims to evaluate the attitudes of university students towards violence and domestic violence, give direction to the studies that raise awareness and contribute to the solution of social problems.

Methods: This descriptive study was carried out with 237 students studying at a university between 21 January - 21 April 2019 in Istanbul. In the data collection, the descriptive characteristics form, Adolescents' Attitudes Towards Violence Scale (AATVS) and Domestic Violence Attitude Scale (DVAS) were used.

Results: The mean age of the students was 19.29±1.35 and the majority of them were girls (81.5%). The mean total score of the students from the AATVS was 15.3±5.65, and the mean total score of the DVAS was 19.6±7.4. The dimensions that have the highest average in attitudes towards domestic violence are causality and normalization of violence. It was determined that female students didn't approve the violence (p = 0.001) and especially domestic violence (p = 0.00) statistically advanced and significantly, compared to the male students. There was a positive and significant relationship between AATVS and DVAS mean scores.

Conclusion: In this study, students generally didn't approve of violence and viewed domestic violence negatively. The girl students didn't support violence and domestic violence according to male students, and their attitudes towards violence and domestic violence weren't affected by the characteristics such as family definition, economic status, and educational status of parents. As the students' tendency to fight and use rough force increased, their attitudes towards domestic violence increased.

Keywords: Adolescent, violence, domestic violence, nursing

ORCID IDs of the authors: PIV: 0000-0002-8070-2840, Dİ: 0000-0002-5389-5691; GK: 0000-0002-5192-7987

Sorumlu yazar/Corresponding author: Dr. Öğr. Üyesi Demet İnangil

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, TÜRKİYE

e-posta/e-mail: demet.inangil@sbu.edu.tr

Atf/Citation: Vural Irmak P, İnangil D, Körpe G. (2020). Üniversite öğrencilerinin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 3(3), 272-279. DOI: 10.38108/ouhcd.777785

Giriş

Şiddet, bireyin karşı görüşte olan kişilere karşı kaba kuvvet kullanımı, duygu veya davranışta aşırılık göstermesi anlamına gelmektedir (TDK 2019). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti geniş bir tanımlama ile “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde belirtmiştir (WHO 2002). İnsan psikolojisinde evrensel olarak varlığı kabul edilen ve cinsellikle birlikte en güçlü iki dürtüden biri olan saldırganlık ve onun sonucu ortaya çıkan şiddet, toplumda birçok boyutta gözlemlenen bir olgudur. Şiddet, içgüdüsel olarak var olan ve çevresel etkenlerden kaynaklanan bir davranış olarak görülür. Bununla beraber aile içi şiddet sonuçları itibarıyla sadece mağdurları değil toplumu etkilemektedir (Abalı ve Aslan, 2016; Çelik ve ark., 2016).

Dünyada bazı ülkelerin istatistiklerine göre ergenler şiddetten en çok etkilenen grup olarak tanımlanmaktadır. DSÖ'nün 2015 raporuna göre şiddet her yıl ortalama 200.000 gencin ölümüne sebep olmaktadır (WHO 2015). Ülkemizde ise ergenler arasında şiddet içeren durumların yetişkinlere göre daha sık görüldüğü bildirilmiştir (TÜİK 2011). Ankara'da 12-21 yaş arası gençlerle yapılan bir çalışmada, katılımcıların sadece %27'si yaşamı boyunca hiç şiddete maruz kalmadığını belirtmiştir (Kılıç 2012). Yapılan halk sağlığı çalışmalarına göre ergenlerde şiddet içeren durumlar sürekliliği olan ve sonuçları giderek kötüleşen bir sorundur (Türkiye Ergen Profili Çalışması 2013). Özellikle ergenlik döneminde şiddet davranışına eğilimin giderek artması, gençlik kültüründe şiddetin yer almaya başlaması endişelere neden olmaktadır (Kılıç 2012).

Ergen şiddeti 10 ile 29 yaşlarını kapsar ve özellikle geç ergenlik döneminde ve erken erişkinlikte en yüksek seviyeye ulaşır ve duygusal taciz, kavga, zorbalık, partner şiddeti ve cinayet saldırıları gibi çeşitli şekillerde olabilmektedir. Ergen şiddeti risk faktörleri arasında düşük sosyoekonomik düzeyi, ailenin sert, tutarsız davranışları, alkol, madde kullanımı, davranışsal problemler, sosyal olmayan akran çevresi, okul ilişkileri olarak sıralanabilmektedir (WHO 2015; Foshee ve ark., 2012). Medyada yer alan bilgiler ve yapılan araştırmalar, okullarımızda saldırganlık ve şiddet içeren davranışların giderek endişe verici olduğunu göstermektedir. Örneğin ülkemizde lise öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, öğrencilerin

%10.3'ünün şiddete maruz kaldığı ve bu öğrencilerin yarısından fazlasının (%51.4) bu şiddeti arkadaşları tarafından okulda yaşadığı belirlenmiştir (Özgür ve ark., 2011).

Ergenlerin şiddete dair tutumunun belirlenmesinde ailenin yeri oldukça önemlidir. Tutumlar öğrenme aracılığı ile kazanılmakta ve kişinin davranışlarını şekillendiren karar verme yeteneğinde önemli etkileri bulunmaktadır (Tanrıverdi ve Özgüç, 2019). Okul ortamında görülen şiddetin temelinde de genel olarak; aile sorunları (aile içi şiddet, ekonomik sorunlar, boşanmalar, ailenin ilgisizliği vb.), yanlış arkadaşlık ve özenti, zayıf bir benlik denetimi, iletişim sorunları, uyuşturucu kullanma, kitle iletişim araçlarının etkisi, okul başarısızlığı gibi çok sayıda faktör mevcuttur (Yönet ve ark., 2016).

Aile içi şiddet psikolojik, cinsel, fiziksel ve ekonomik boyutlarda gözlenebilmektedir (Ganley 1995). Aile içi şiddet bireylerde psikolojik sorunlara, üretkenlik kaybına, fiziksel yetersizliklere, yaşam kalitesinde düşmeye, aile bütünlüğünde bozulmaya, sağlık harcamalarında artmaya, aile ve toplum sağlığında bozulmaya neden olmaktadır (WHO 2002). Saldırgan aile ortamında yetişen çocuklar, aile üyelerinin şiddet içeren tutumlarını model alarak kendi yaşantısında benzer davranışlar sergileyebilmektedir. Ayrıca çocukların saldırgan olma olasılığını arttıran önemli faktörlerden birisinin ailelerin olumsuz tutum ve davranışları olduğu saptanmıştır (Üstün ve ark., 2007, Tanrıverdi ve Özgüç, 2019). Literatürde anne ve babanın saldırganlık düzeyleri ile öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin paralel düzeyde arttığı belirlenmiştir (Karataş 2002). Dahlberg'e göre aile içinde çelişkili tutumlar, iletişim bozuklukları ve yaşanan şiddet olaylarının varlığı ailenin işlevi ile ilişkili olan şiddet nedenleri arasında gösterilmektedir (Dahlberg 1998). Özellikle aile bireylerinin iletişimi, birbirine bağlılığı ve desteği ailede yetişen çocukların şiddete eğilimi açısından önem taşımaktadır (Avcı ve Yıldırım, 2014).

Ülkemizde gün geçtikçe şiddete bağlı travmalar ve ölümler ciddi bir toplumsal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlık hizmetlerinin yürütülmesinden sorumlu olan sağlık çalışanlarının şiddet konusunda duyarlı davranmaları ve şiddet algısının yönetilmesinde önemli sorumlulukları vardır. Bu nedenle özellikle sağlık alanında meslek hayatına hazırlanan üniversite öğrencilerinin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumlarının incelenmesinin, şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalar için önemli olduğu düşünülmektedir. Bu

çalışmanın amacı sağlık bilimlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumlarını incelemek, bu konuda farkındalık geliştiren çalışmalara yön vermek ve toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamaktır.

Araştırma Soruları

1. Öğrencilerin şiddete yönelik tutum düzeyleri nelerdir ve bununla ilişkili faktörler nelerdir?
2. Öğrencilerin aile içi şiddete yönelik tutum düzeyleri ve bununla ilişkili faktörler nelerdir?
3. Öğrencilerin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişki nasıldır?

Gereç ve Yöntem

Çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Ocak- Nisan 2019 tarihleri arasında İstanbul'da bir üniversitede sağlık alanında öğrenim gören 559 öğrenci ile yürütülmüştür. Örneklem seçme yöntemine gidilmeyerek öğrencilerin tümüne ulaşmak hedeflenmiş ve dahil olma kriterlerine uyan 237 öğrenciyle çalışma tamamlanmıştır. Çalışmaya dahil olma kriterleri; üniversitenin sağlık bölümlerinde 1. sınıfta öğrenim görmek ve çalışmaya katılmaya gönüllü olmaktır. Örneklem dışında olan 332 öğrenci çalışmaya dahil edilmemiş, yeterli örneklem büyüklüğüne ulaşamamış fakat evrenin % 44'ine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Formları

Veri toplamada tanıtıcı özellikler formu, Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları Ölçeği ve Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Tanıtıcı Özellikler Formu: Tanıtıcı özellikler formu; katılımcıların cinsiyetini, yaşını, ailesinin sosyal ve ekonomik durumunu sorgulayan altı soru içermektedir.

Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları Ölçeği (EŞYTÖ): EŞYTÖ, Çetin tarafından 2011 yılında ergenlerin şiddete yönelik tutumlarını belirleme amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek toplamda 10 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Ölçekten en yüksek alınabilecek puan 50, en düşük ise 10'dur. Ölçek maddeleri beşli likert tipinde olup "hiç katılmıyorum", "katılmıyorum", "karasızım", "katılıyorum", "tamamen katılıyorum" seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçek puanlarındaki artış fiziksel şiddetin onaylandığını göstermektedir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ölçeğin geliştirilmesinde 0.85 (Çetin, 2011), bu çalışmada 0.86 olarak saptanmıştır.

Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (AİŞYTÖ): AİŞYTÖ, Şahin ve Dişsiz tarafından 2009 yılında geliştirilmiştir. Beşli likert formatında

hazırlanan ölçekle aile içi şiddete yönelik tutumu belirlemek amaçlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 65, en düşük puan ise 13'tür. Toplam puan ortalamasındaki azalma aile içi şiddete yönelik tutumun olumsuz, artış ise olumlu bir tutuma yönelik sonuç vermektedir. Ölçek 4 alt boyuttan ve toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Boyutlar sırasıyla "şiddeti olağanlaştırma" (5 madde-1,2,3,4,5. soru), "şiddeti genelleştirme" (3 madde-6,7,8. soru), "şiddeti nedenselleştirme" (3 madde-9,10,11. soru), "şiddeti saklama" (2 madde-12,13. soru) olarak adlandırılmıştır. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ölçeğin geliştirilmesinde 0.72 (Şahin ve Dişsiz, 2009), bu çalışmada 0.87 olarak saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Öğrencilere çalışmanın amacı, yöntemi ve verilerin yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacağı açıklanmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler ile görüşülerek yazılı ve sözlü izinleri alınmıştır. Veri toplama araçları yardımıyla çalışmaya temel olan veriler yüz yüze görüşme yöntemiyle ortalama 15 dakikada sınıf ortamında toplanmıştır.

Veri Analizi

Veri analizi Lisanslı SPSS 16.0 aracılığı ile yapılmıştır. Nominal değişkenler frekans ve yüzde olarak; ordinal değişkenler minimum, maksimum, ortanca, çeyrek değerler, ortalama ve standart sapma olarak değerlendirilmiştir. Çalışma verileri normal dağılım göstermediğinden ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmada yer alan 237 öğrencinin yaş ortalamaları 19.29 ± 1.35 (min: 18, maks: 27) ve çoğunluğu kızdır (%81.5). Öğrencilerin %88.6'sının anne ve babasının birlikte olduğu, %64.2'sinin gelir gider eşitliğinin olduğu, anne eğitim durumu büyük çoğunlukla (%39.6) ilkökul, baba eğitim durumu ise büyük çoğunlukla lise mezunu (%33.3) olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 2'de öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre EŞYTÖ ve AİŞYTÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması gösterilmektedir. Öğrencilerin EŞYTÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 15.3 ± 5.65 , AİŞYTÖ toplam puan ortalamaları ise 19.6 ± 7.4 'dir (Tablo 2). AİŞYTÖ alt boyutlarına göre puan ortalamalarının "şiddeti olağanlaştırma" boyutunda 6.4 ± 2.82 , "şiddeti genelleştirme"

boyutunda 4.05 ± 2.01 , “şiddeti nedenselleştirme” boyutunda 6.1 ± 2.21 , “şiddeti saklama” boyutunda 3.07 ± 1.8 olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=237)

Tanıtıcı Özellikler		
Yaş	Ort ± SS	Min.-Max
	19.29 ± 1.35	18-27
Cinsiyet	n	%
Kadın	193	81.5
Erkek	44	18.5
Aile Tanımı		
Anne baba birlikte	210	88.6
Anne baba ayrı	19	8
Anne ölü, baba sağ	4	1.7
Baba ölü, anne sağ	4	1.7
Ekonomik durum		
Gelir giderden fazla	39	16.4
Gelir giderden az	46	19.4
Gelir gidere eşit	152	64.2
Anne eğitim durumu		
Okur yazar değil	7	3
Okur yazar	8	3.4
İlkokul mezunu	94	39.6
Ortaokul mezunu	68	28.7
Lise mezunu	51	21.5
Üniversite mezunu	9	3.8
Baba eğitim durumu		
Okur yazar değil	3	1.3
Okur yazar	1	0.4
İlkokul mezunu	66	27.8
Ortaokul mezunu	58	24.5
Lise mezunu	79	33.4
Üniversite mezunu	30	12.6

Çalışmanın bulgularına göre kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre şiddeti ($p=0.001$, $p < 0.01$) ve özellikle aile içi şiddeti ($p=0.000$, $p < 0.001$) onaylamadıkları istatistiksel olarak ileri ve anlamlı düzeyde görülmektedir. Bununla birlikte şiddet ve aile içi şiddete yönelik tutumlarının aile tanımı, ekonomik durum, anne ve baba eğitim durumu gibi özelliklerden etkilenmediği saptanmıştır (Tablo 2). Tablo 4 incelendiğinde EŞYTÖ ile AİŞYTÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı zayıf ilişki olduğu görülmektedir.

Tartışma

Bu çalışmada sağlık bilimlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumları incelenmiştir. Örneklem grubu olarak ergenlerin seçilmesinin nedeni onların yetişkinliğe doğru giden yolda sahip oldukları tutumları inceleyerek, sağlıklı düşünen, bireysel farklılıklara saygı duyan gençler yetiştirilmesine katkı sağlamaktır. Bulgulara göre çalışmaya katılan öğrencilerin şiddete yönelik tutum puan ortalamalarının 15.3 ± 5.65 (min:10 puan, maks:50 puan) olması genel olarak kaba kuvvet kullanmayı ve kavga etmeyi onaylamadıklarını göstermektedir. Öğrencilerin aile içi şiddete yönelik tutum puanlarının 19.6 ± 7.4 (min:13 puan, maks: 65 puan) olması, aile içi şiddete yönelik tutumlarının olumsuz olduğu şeklinde yorumlanabilir. Örneklem grubundaki öğrencilerin üniversite düzeyinde öğrenim görmesiyle sosyo-kültürel açıdan daha bilinçli ergen grubundan oluşmaktadır. Ayrıca sağlık alanında kazandırılmaya çalışılan hümanistik yaklaşım her derste vurgulanmakta, bireyin haklarına saygı ön planda tutulmaktadır. Bu etkenlerin çalışmanın sonucunu olumlu yönde etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin aile içi şiddete yönelik tutumlarında en yüksek ortalamaya sahip olan boyutlar şiddeti nedenselleştirme ve olağanlaştırmadır. Öğrenciler eğer şiddet uygulamak için bir neden varsa (alkol, öfke, yoksulluk vb.) veya toplumda sıklıkla görülen olağan bir durumsa (okul disiplininin sağlanması, kadına şiddet) şiddetin daha uygulanabilir olduğunu düşünmektedirler. Bu yönde yapılan araştırma sonuçları bu çalışmanın bulgularını desteklediği görülmektedir. Tufan Koçak ve ark. (2014) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada ölçek puan ortalamasının 25.23 ± 8.75 olduğu ve en yüksek puanların şiddeti nedenselleştirme ve olağanlaştırma boyutlarında olduğu bildirilmiştir (Tufan Koçak ve ark., 2014). Aynı şekilde Bulut'un (2015) üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada şiddeti nedenselleştirme boyutunun puan ortalamasının diğer boyutlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Çalışmadaki öğrenciler literatürdeki çalışmalarda olduğu gibi saklama boyutundan en düşük puan almışlardır (Tufan Koçak ve ark., 2014; Bulut 2015). Bu bulguya göre öğrencilerin şiddetin saklanmasından yana olmadıkları ve şiddet karşısında harekete geçmeleri gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Özelliklerine Göre EŞYTÖ ve AİŞYTÖ'nden Aldıkları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	n	EŞYTÖ		AİŞYTÖ	
		Ort ±SS	Ortanca (IQR)	Ort ±SS	Ortanca (IQR)
Cinsiyet					
Kadın	193	14.3 ± 4.7	13 (7)	18.9 ± 7.2	17 (5)
Erkek	44	19.5 ± 7.2	20 (12)	22.6 ± 7.4	23 (11.5)
<i>Test değeri</i>		$Z^* = -3.4; p = 0.001$		$Z^* = -4.5; p = 0.000^{***}$	
Aile Tanımı					
Anne baba birlikte	210	15.2 ± 5.5	14 (7)	19.9 ± 7.7	18 (7.8)
Anne baba ayrı	19	16.4 ± 6.5	14.5 (12.2)	17.1 ± 3.7	16 (6.3)
Anne ölü, baba sağ	4	14 ± 5.4	12 (4)	18.5 ± 1.7	19 (2)
Baba ölü, anne sağ	4	14.7 ± 8.2	11 (13.2)	17.5 ± 3.1	16.5 (5.5)
<i>Test değeri</i>		$X^{**} = 1.13; p = 0.76$		$X^{**} = 2.64; p = 0.44$	
Ekonomik durum					
Gelir giderden fazla	39	15.07 ± 5.7	13 (5)	18.8 ± 5.3	17 (8)
Gelir giderden az	46	15.3 ± 4.5	15.5 (7.5)	19.8 ± 5.8	17 (8)
Gelir gidere eşit	152	15.3 ± 5.9	14 (9)	19.7 ± 8.2	18 (7)
<i>Test değeri</i>		$X^{**} = 0.53; p = 0.76$		$X^{**} = 0.66; p = 0.71$	
Anne eğitim durumu					
Okur yazar değil	7	12.7 ± 2.4	13.5 (5.5)	17.2 ± 3.5	19 (8.7)
Okur yazar	8	15.2 ± 3.1	15 (3.5)	23.1 ± 16.9	19.5 (15.5)
İlkokul mezunu	94	15.02 ± 5.2	14 (8)	19.3 ± 5.6	18 (5.7)
Ortaokul mezunu	68	15.3 ± 6.3	14 (8)	19.3 ± 7.3	17 (7)
Lise mezunu	51	16.5 ± 6.1	15 (8)	19.7 ± 6.4	17.5 (10.5)
Üniversite mezunu	9	13.3 ± 2.5	13 (2.7)	22.4 ± 16.2	17.5 (6)
<i>Test değeri</i>		$X^{**} = 3.99; p = 0.55$		$X^{**} = 0.63; p = 0.98$	
Baba eğitim durumu					
Okur yazar değil	3	11.6 ± 1.5	13 (10)	16 ± 5.1	13 (13)
Okur yazar	1	18	18	19	19
İlkokul mezunu	66	15.1 ± 5.4	14 (8)	19.2 ± 5.1	18 (5.7)
Ortaokul mezunu	58	14.8 ± 4.4	14 (5)	18.5 ± 4.3	17 (6)
Lise mezunu	79	15.7 ± 6.5	13 (9)	19.6 ± 7.8	17 (13.8)
Üniversite mezunu	30	15.9 ± 6.1	14 (7.7)	21.3 ± 10.6	22 (10.5)
<i>Test değeri</i>		$X^{**} = 1.79; p = .87$		$X^{**} = 5.23; p = .38$	
Toplam	237	15.3 ± 5.65	14 (8.5)	19.6 ± 7.4	18 (7)

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal Wallis testi, *** $p < 0.001$, IQR=Interquartile range**Tablo 3.** Öğrencilerin AİŞYTÖ Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamaları

AİŞYTÖ Alt Boyutları	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart sapma	Ortanca (IQR)
Şiddeti Olağanlaştırma	5	25	6.4	2.82	5 (2)
Şiddeti Genelleştirme	3	15	4.05	2.01	3 (1)
Şiddeti Nedenselleştirme	3	15	6.1	2.21	6 (3)
Şiddeti Saklama	2	10	3.07	1.8	2 (2)

IQR=Interquartile range

Tablo 4. Öğrencilerin EŞYTÖ ve AİŞYTÖ Aldıkları Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

AİŞYTÖ	EŞYTÖ	
	<i>r</i> *	<i>p</i>
	0.340	0.000**

*Spearman's Rho testi, ***p* < 0.001

Çalışmaya katılan erkek öğrencilerin kız öğrencilerine göre fiziksel şiddeti daha fazla onayladıkları görülmektedir. Literatürde benzer yaş gruplarında yapılan çalışmalarda erkeklerin daha gelenekselci ve şiddeti daha onaylar tutumunda olduklarına dair bilgiler bulunmaktadır (Kodan Çetinkaya 2013; Gençoğlu ve ark., 2014; Bulut 2015; Avcı ve Yıldırım, 2015; Uçar ve ark., 2017). Erkeklerin bu tutumu toplumun onlara yüklediği cinsiyet rolleri ile bağlantılı olabilir. Toplumumuzda kız ve erkek çocukları farklı tutumda yetiştirilmekte; erkeklere daha saldırgan ve rekabetçi olmak, kızlara ise daha sakin ve uyumlu olmak öğretilmektedir (Avcı ve Yıldırım, 2014). Bununla birlikte çalışmada aile içi şiddete yönelik kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumsuz tutumda oldukları saptanmıştır. Tufan Koçak ve arkadaşları (2014) ve Bulut'un (2015) çalışmalarında da benzer sonuçlar görülmektedir (Tufan Koçak ve ark., 2014; Bulut 2015). Dünya'da yapılan araştırmalarda aile içi şiddete maruz kalanların büyük çoğunluğunu kadınların oluşturduğu belirtilmektedir (WHO 2002; Şahin ve Dişsiz, 2009). Türkiye genelinde ise kadınların %44'ü yaşamlarının herhangi bir döneminde duygusal şiddet veya istismara maruz kaldığı bilinmektedir (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2014). Bu nedenle kadınlar bu konuda daha duyarlı davranmakta ve aile içi şiddeti onaylamamaktadır. Ayrıca bu çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun kadın olmasının (%81.5), aile içi şiddete yönelik tutum puanları genel ortalamasının bu denli düşük (19.6 ± 7.4) olmasına da etkisi olduğu düşünülmektedir.

Çalışma bulgularında öğrencilerin aile tanımına göre ölçek puan ortalamalarına bakıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmasa da, anne ve babası ayrı olan öğrencilerin aile içi şiddete yönelik tutumlarının anne babası birlikte olanlara göre daha olumsuz tutumda oldukları belirlenmiştir. Bu durumda öğrencilerin aile içinde yaşanan olayların şiddete yönelik tutumlarını etkilediğini düşünebiliriz. Ergenlerin sahip oldukları ahlaki nitelikler, anne baba tutumlarının bir yansımasıdır ve bu tutumlar aynı zamanda ahlaki olgunluk düzeylerini de etkilemektedir. Çocuğun gelişim düzeyine göre gereksinimlerinin dikkate alındığı,

iletişimin anlayış ve sınırlama açısından denge içinde sürdürüldüğü aile ortamları onların ahlaki boyutta kazanımları için önemlidir (Sezer 2010).

Bu çalışmanın bulgularına göre annenin eğitim düzeyinin şiddete ya da aile içi şiddete karşı tutumda etkisinin olmadığı görülmektedir. Gençoğlu ve ark. (2014) çalışmasında annenin eğitim durumunun şiddete eğilimin kısmen etkisi olduğu, tamamen belirleyicisi olmadığı; üniversite mezunu anneye sahip çocukların da şiddete eğilimlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Gençoğlu ve ark., 2014). Bu bağlamda anne eğitim düzeyinin ergenlik dönemindeki bireylerin şiddete yönelik tutumlarını etkileyen bir faktör olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir. Yine benzer şekilde baba eğitim durumunda bu çalışma ve diğer çalışmalara benzer bulgulara ulaşılmaktadır (Ergişi ve Köksal Akyol, 2009; Yıldız ve Erci, 2011; Gençoğlu ve ark., 2014). Çalışmanın ana amacı olan öğrencilerin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişki nasıldır? sorusu incelendiğinde, bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu; öğrencilerin kavga etme ve kaba kuvvet kullanma eğilimleri arttıkça, aile içi şiddete karşı tutumlarının olumsuz anlamda arttığı ortaya çıkarılmıştır. EŞYTÖ ile AİŞYTÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 4). Bu bulguya göre genel olarak fiziksel şiddeti onaylayan ergenlerin aile içi şiddeti de onayladıkları, olumsuz yönde bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Kavga etmeyi ve kaba kuvvet kullanmayı güçlü imgesi ile ilişkilendirip bu yol ile çözüm bulduklarını düşünen bireyler, sürekli birlikte oldukları aile ortamındaki bireyler ile ilişkisinde de bu yöntemi kullanmaya eğilimli oldukları düşünülmektedir (Şahin ve Dişsiz, 2009; Çetin 2011). Çalışmamızda genel olarak öğrencilerin şiddeti onaylamadıkları ve aile içi şiddete olumsuz baktıkları belirlense de; bu iki kavramın birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın sonuçlarına göre kızların erkek öğrencilere göre şiddeti ve aile içi şiddeti desteklemeyen tutumda oldukları, diğer taraftan şiddet ve aile içi şiddete yönelik tutumlarının aile tanımı, ekonomik durum, anne ve baba eğitim durumu gibi özelliklerden etkilenmediği saptanmıştır. Bununla birlikte genel olarak şiddete eğilimi olanların aile içi şiddete de olumlu baktığı belirlenmiştir. Bu çalışma İstanbul'da bir üniversitede yapılmıştır ve tüm topluma genellenemez olması nedeniyle daha geniş

örnekleme ergenlerin şiddete yönelik tutumlarını araştıran çalışmaların yapılması önerilmektedir. Toplumda şiddete eğilim oluşturan faktörlerin ortadan kaldırılabilmesi ve ergenlerde farkındalığın artırılması için hemşire ve diğer sağlık profesyonelleri işbirliği içinde çalışmalı ve toplumda duyarlılık oluşmasını sağlamaya yönelik girişimlerde bulunmalıdır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma İstanbul ilinde bir üniversitede gerçekleştirilmesi, örneklem sayısının kısıtlı olması ve topluma genellenebilirliği açısından sınırlıdır.

Teşekkür

Çalışmamıza katılan tüm üniversite öğrencilerine teşekkür ederiz.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Veri toplama sürecinden önce İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar etik kurulu onayı (Sayı:10840098-604.01.01-E.1799, Tarih: 16/01/2019) ve katılımcılardan yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Öğrencinin çalışmaya katılması gönüllülük esasına dayandırılmıştır. Yazılı ve sözlü hasta onamı bu çalışmaya katılan öğrencilerden alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: PIV; Tasarım: PIV; Danışmanlık: PIV; Veri toplama: PIV, GK; Veri işleme: PIV, GK; Analiz ve/veya Yorum: Dİ; Kaynak tarama: Dİ; Makalenin Yazımı: PIV, Dİ; Eleştirel inceleme: Dİ.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha az şiddeti ve aile içi şiddeti destekleyen tutum göstermektedir.
- Genel olarak şiddete eğilimi olanlar aile içi şiddete de olumlu bakmaktadır.
- Aile tanımı, ekonomik durum, anne ve baba eğitim durumu gibi özellikleri öğrencilerin şiddet ve aile içi şiddete yönelik tutumlarını etkilememektedir.

Kaynaklar

- Abalı Çetin S, Aslan E. (2016). Kadın cinsel sağlığı ve kadına yönelik cinsel şiddet. Beji NK, editör, Hemşire ve Ebelere Yönelik Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Kitabı. 2. Genişletilmiş Baskı, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, s: 181-189.
- Avcı ÖH, Yıldırım İ. (2014). Ergenlerde şiddet eğilimi, yalnızlık ve sosyal destek. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(29-1), 157-168.
- Avcı ÖH, Yıldırım İ. (2015). Ergenlerde şiddet eğiliminin görülme sıklığı, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 8(1), 106-24.
- Bulut MB. (2015). Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları. The Journal of Academic Social Science, 3(7), 403-415.
- Çelik SB, Gençoğlu C, Kumcağız H. (2016). Ergenlerde şiddet eğiliminin yordayıcısı olarak duygusal zekâ. Journal of Kirsehir Education Faculty, 17(3), 121-134.
- Çetin H. (2011). Ergenler için şiddete yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. İlköğretim Online, 10(1), 68-74.
- Dahlberg LL. (1998). Youth violence in the United States: Major trends, risk factors, and prevention approaches. American Journal of Preventive Medicine, 14(4), 259-271.
- Ergişi A, Köksal Akyol A. (2009). Yedi-oniki yaş çocuklarında davranış ve uyum sorunlarının incelenmesi, Çağdaş Eğitim Dergisi, 34(368), 13-19.
- Foshee VA, Reyes HLM, Chen MS, Ennett ST, Basile KC, DeGue S ve ark. (2016). Shared risk factors for the perpetration of physical dating violence, bullying, and sexual harassment among adolescents exposed to domestic violence. Journal of youth and adolescence, 45(4), 672-686.
- Ganley A.L. (1998) Improving the Health Care Response to Domestic Violence: A Resource Manual for Health Care Providers. San Francisco, Family Violence Prevention Fund, p. 25-77.
- Gençoğlu C, Kumcağız H, Ersanlı K. (2014). Ergenlerin şiddet eğilimine etki eden ailevi faktörler, Electronic Turkish Studies, 9(2), 639-652.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü 2014 Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. Erişim tarihi: 10.09.2019, <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSATRAAnaRaporKitap26Mart.pdf>.
- Karataş BZ. (2002). Anne baba saldırganlığı ile lise öğrencilerinin saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Adana.
- Kılıç EZ. (2012). ergenlerde şiddet kullanımı: bireysel ve ailesel etkenler/violent behavior in adolescence: individual and familial factors. Noro-Psikiyatri Arşivi, 49(4), 260.

- Kodan Çetinkaya S. (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Nesne*, 1(2), 21-43.
- Özgür G, Yörükoğlu G, Baysan Arabacı L. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları. şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, (2), 53-60.
- Sezer Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algılarının anne baba tutumları ve bazı faktörlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Şahin N, Dişsiz M. (2009). Sağlık çalışanlarında aile içi şiddete yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 263-274.
- Tanrıverdi D, Özgüç S. (2019). Parçalanmış ve tam aileye sahip çocukların/ergenlerin şiddete yönelik tutumları ve saldırganlık davranışlarının karşılaştırılması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 10(3), 165-172.
- Türkiye Ergen Profili Çalışması. (2013). Şiddet ve ergenlerin karşı karşıya bulunduğu riskler, T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 9. Bölüm 132-149.
- Tufan Koçak B, Ünalı Türkkân N, Harmancı Seren AK. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin özsayıgı düzeyleri ve aile içi şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(1), 81-88.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2011 İstatistiklerle Gençlik Raporu. Erişim tarihi: 21.11.2019, <https://data.tuik.gov.tr/display-bulletin/?bulletin=istatistiklerle-genclik-2011-13133>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2019) Şiddet. Erişim Tarihi:26.07.2019, <https://sozluk.gov.tr/?kelime>,
- Uçar T, Derya YA, Karaaslan T, Tunç ÖA. (2017). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve şiddet davranışları, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 26(3), 96-103.
- Üstün A, Yılmaz M, Kırbaş Ş. (2007). Gençleri şiddete yönelten nedenler, Solak A, editör. *Okullarda Şiddet Ve Okul Suçluluğu*. Ankara: Hegem Yayınları, s. 109-131.
- World Health Organization (WHO), 2015 Youth Violence Report. Erişim Tarihi: 16.07.2019, https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/youth-violence-infographic-2015.pdf?ua=1
- World Health Organization (WHO), 2002 World Report on Violence and Health, Geneva. Erişim Tarihi: 26.07.2019, http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/wrvh1/en/.
- Yıldız E, Erci B. (2011). Anne baba tutumları ile adölesan saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 6-11.
- Yönet E, Çalık F, Yaşartürk F, Çimen K. (2016). Lise öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımları ile saldırganlık-şiddet eğilimlerinin incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, (4), 368-82.